

Preek Eerste Kerstdag – 25 december 2015 – Dominicuskerk Utrecht

Nog altijd staat in mijn geheugen gegrift wat ik jaren geleden zag gebeuren.
Een jongeman met accordeon gaat een kamer in vol diepgestoorde kinderen.
Ieder van hen is in zichzelf bezig – steeds dezelfde bewegingen en geluiden.
Hij begint te spelen; het wordt rustiger, hun aandacht wordt getrokken.
Dan begint hij een lied, waarin hij, een voor een, ieder toezingt bij de naam.
Het effect is ongelooflijk: ogen beginnen te schitteren, vreugdekreten klinken,
armen en benen maken wilde bewegingen – te gek is het wat hun overkomt.
Voor een kort moment zijn ze er helemaal bij, weg uit een opgesloten bestaan.

Later zag ik hetzelfde op een foto uit een verpleeghuis.
Een lieve vrouw als pastoraal werker die de hand vastpakt van een mevrouw die er helemaal vanaf is; met ogen vol warmte kijkt zij haar aan.
Die mevrouw straalt, zij die afwezig was, is voor een ogenblik er helemaal bij.

Hier is communicatie die veel verder gaat dan enkel woorden:
de inzet van een mens vanuit het hart: Jij bent de moeite waard, wil je er zijn?
een appèl zo sterk dat de ander als uit niet-zijn tot aanzijn geroepen wordt.
Aan zulke taferelen moet ik denken ik als ik vandaag lees:
het woord dat aan het begin staat, dat tot aanzijn roept, is vlees geworden.
Het heeft een gezicht gekregen, is heel dichtbij gekomen.
De woorden van Johannes klinken hoog en verheven
maar hier gaat het om, om iets heel dichtbij: dat we uit onze cocon gehaald worden, ter plekke
durven zijn, niet wegkruipen in zorg en angst

Hier gaat het om een levend spreken: iemand aanspreken, roepen,
met woorden maar minstens zo sterk met gebaren en gezichtsuitdrukking
– met alles wat in je is breng je jezelf naar de ander over.
Mozes hóórde het al van God: *Ik bén er: genadig en trouw.*
Maar nu is die ontferming en die trouw *in levende lijve* tot ons gekomen,
De mensieliefde van onze God is onder ons verschenen.
Niemand kan God zien, wie kan zich met hem meten,
– dat licht en dat vuur in Hem overleven we niet.
Maar hij heeft dat licht getemperd in de glans van een menselijk gezicht,
in ogen die je aankijken en je uitnodigen om niet weg te kruipen in onszelf.

God wil ons bereiken; en daarin gaat hij onvoorstelbaar ver.

*Gods grootheid is in onze kleinheid gekropen,
Gods kracht ging er uitzien als overgave aan lijden en dood.
Hierdoor lijken ze te verschrompelen
maar juist zo zijn ze groot en krachtig,
want ze zijn aan het werk binnenin ons,
in onze kleine en zwakke levens. (naar Erik Borgman)*

Om die verbindig gaat het: verbinding van God en mens, van sterkte en zwakte.
Dat gaat zover dat Johannes durft te schrijven: dat *wij uit God geboren* zijn
Spreekt het evangelie in de Kerstnacht van Gods geboorte in het Kind.
vanmorgen horen we van Johannes, wat de bedoeling is: Gods geboorte in óns.

*Aan diegenen die Hem toch opnamen,
heeft Hij het vermogen gegeven
om kinderen te worden van God:
aan hen die geloven in zijn naam.
Niet uit menselijk bloed, uit mannelijke potentie,
maar uit God zijn ze geboren.*

Wij uit God geboren? Wat moeten wij ons daarbij voorstellen?
Dat zijn kracht, zijn bewogenheid, zijn moed in ons komen:
zijn hart voor mensen, zijn moed om het leven met ons aan te gaan,
zijn kracht om het kwaad dat op ons af komt en in ons is, te overwinnen
Het gaat erom dat wij gaan kijken met Gods ogen,
dat wij ons inzetten en ons wagen aan elkaar,
zoals Hij zich inzet en waagt aan onze harde wereld.

Een moedig en bemoedigend voorbeeld las ik deze dagen.
De Keulse Dom staat elke avond in de schijnwerpers
en haar aanblik domineert het silhouet van die stad aan de Rijn.
Maar die verlichting werd bewust uitgezet
toen in de stad een Pegida-demonstratie tegen de komst van moslims begon.
Om een signaal af te geven: 'De krachten van de duisternis dringen zich op;
laat je niet meeslepen, denk na waaraan en met wie je meedoet.'

Daar gaat het om: een teken van hoop zijn
in een wereld waarin men in elkaar de angst opjut.
Natuurlijk zitten er risico's aan contact met mensen die je niet kent.
Maar leven met vermindering van alle risico's is geen leven – je zit klem in angst.
Het licht schijnt in de duisternis; moge het sterker zijn dan alle donkerte in ons.
Daarom: een 'Zalig' – dat is: heilzaam – Kerstfeest voor ons allen.

Jozef Essing o.p.

VOORBEDEN

Bidden wij tot God
die naar ons afdaald
en als mensenkind met ons wil zijn:

Voor de kinderen, vrouwen en mannen
die door oorlogsgeweld worden opgejaagd:
dat zij mensen ontmoeten die hun nood verstaan
en met hen zoeken naar nieuwe toekomst.

Roepen wij de Heer aan

Voor hen die in deze dagen het gemis van een dierbare sterk voelen,
voor mensen die hun baan dreigen te verliezen,
voor diegenen die moeten leven met een ongeneeslijke ziekte:
dat zij nabijheid en steun ondervinden, ook van ons.

Roepen wij de Heer aan

Om behoud van een menselijke samenleving in ons land:
dat wij ons geen angst laten aanpraten,
niet verharderen tegenover vreemdelingen
en in gesprek blijven met hen die bezorgd zijn over de ontwikkelingen

Roepen wij de Heer aan

Om vertrouwen in moeilijke tijden,
als wij niet zien hoe het verder moet:
dat wij kracht putten uit het Kind
dat onze onmacht heeft gedeeld.

Roepen wij de Heer aan

Voor de geloofsgemeenschap die wij samen vormen:
dat de menswording van God die wij vier
ook in ons plaats mag vinden
zodat wij met anderen omgaan zoals God met ons doet.

Roepen wij de Heer aan